

ကမ်းခြေဒေသခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ငပလီကမ်းခြေအပေါ် သက်ရောက်မှု

ဒေါက်တာမတ်ဟင့်(မ)တွန် နှင့် ဒေါက်တာဂျူလီယာဂျေယာခြေယာ၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းနိုင်ငံ ကင့်တက္ကသိုလ်

၂၀၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလက သွားရောက်ခဲ့သော ဤလေ့လာရေးခရီးစဉ်ကို ကင့်တက္ကသိုလ်၊ လူမှုရေး သိပ္ပံသုတေသန ရံပုံငွေမှ အပြည့်အဝထောက်ပံ့ကူညီပါသည်။

လေ့လာရေးခရီးစဉ်

ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော တွေ့ရှိချက်များမှာ rapid rural appraisal techniques ခေါ် ကျေးလက်ဒေသ အခြေအနေများကို အလျင်အမြန် လေ့လာသိရှိနိုင်ရေး လုပ်နည်း လုပ်ဟန်များကို အသုံးပြု၍ သုတေသနပြုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသုတေသနလုပ်ငန်းကို ရခိုင်ပြည်နယ် သံတွဲခရိုင် ငပလီကမ်းခြေတွင် သုတေသန ပညာရှင် (၂) ဦးက (၅) ရက်ခန့် အချိန်ယူကာ တစ်ကြိမ်လျှင် ပျမ်းမျှ မိနစ် (၆၀)ခန့် အချိန်ယူလျက် နဂိုက ကြိုတင်ပြုစုထားသော မေးခွန်းများကို အသုံးပြုပြီး ပုဂ္ဂိုလ် (၁၉) ဦးခန့်အား အချိန်ယူကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အသေးစိတ် မေးမြန်း မှုများတွင် လာရောက်ဖြေကြားသူများ အားလုံးသည် မိမိတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် လာရောက်ခဲ့ကြ သူများ ဖြစ်ကြပြီး ယင်းတို့၏ ဖြေကြားချက်များကို လည်းကောင်း၊ မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အခြားသူများ မသိရှိစေရပါဟု အာမခံချက် ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ လာရောက်ဖြေကြားသူများအားလုံးသည် ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ် ပတ်သက်နေသူများဖြစ်ပြီး ယင်းတို့အထဲတွင် ဟိုတယ်လုပ်ငန်း ရှင်များ၊ စားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင်များ၊ လက်ကားရောင်းဝယ်သူများနှင့် လက်မှုပညာသည် စသည်များပါရှိပါ သည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

ခရီးသွားအမျိုးအစားများ

အများအားဖြင့် ဂျာမနီ၊ စပိန်၊ အီတလီ၊ ရုရှား နှင့် အင်္ဂလန် စသော ဥရောပ နိုင်ငံသားများဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသား ခရီးသွားများလည်း တိုးပွားလာလျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ခရီးသည်များ၏ အသက်အပိုင်းအခြားမှာ အသက် (၅၀) အရွယ်များ ဖြစ်ကာ ငယ်ကမ်းခြေတွင်(၃) ရက်မှ (၄)ရက်ခန့် နေကြကြောင်း၊ ယင်းတို့သည် မန္တလေး၊ အင်းလေး၊ ပုဂံ စသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြား ထင်ရှားသော ဒေသများသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပြီး အပြန်ခရီးတွင် ငယ်ကမ်းခြေ၊ ဝင်လေ့ရှိကြကြောင်း သိရှိရသည်။ ဤဈေးကွက်သည် ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများဖြစ်ကြပြီး ငယ်ကမ်းခြေ ကြယ် (၄)ပွင့် မှ (၅) ပွင့် ဟိုတယ်များတွင် နေထိုင်လေ့ရှိကြသည်။ အဓိကအားဖြင့် ယင်းတို့ ငယ်ကမ်းခြေ လာရောက်ကြခြင်းမှာ ငယ်ကမ်းခြေ၏ မပျက်စီး သော သဘာဝ အလှတရားကို ခံစားရင်း အပန်းဖြေရန်ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကပင် ငယ်ကမ်းခြေ၏ အဓိက ရောင်းကုန်ပစ္စည်းဖြစ်နေ သည်။ ထို့ကြောင့် ငယ်ကမ်းခြေ၏ လက်ရှိ ဧည့်သည် လက်ခံနိုင်မှု အတိုင်းအတာ ကို ကျော်လွန်သွားမည် ဆိုပါက အထက်ဖော်ပြပါ ဈေးကွက်များ ပျက်သွားရန် ရှိပါ သည်။

ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော အခြေခံ အဆောက်အအုံများပြု ငယ်ကမ်းခြေဒေသ မြေပုံ

လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ

ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမြင်ကောင်းကြပါသည်။ ခရီးသွား လုပ်ငန်းကြောင့် ရရှိနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်ကြသည်။ ငယ်ကမ်းခြေတွင် ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးလာပါက ရရှိလာမည့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ကောင်းစွာနားလည် ကြသည်။ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ပေါ်ထွက်လာမည်။ ဝင်ငွေများတိုးတက်လာမည်။ လုပ်ငန်းငယ် ကလေးများ ပေါ်ထွက်လာမည် စသည့်အကြောင်းများကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်ကြသည်။

စီးပွားရေးအရ ဆက်စပ်မှုကွင်းဆက်များ

ဤဒေသသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးကြသောဒေသဖြစ်၍ ဟိုတယ်များ၊ ပင်လယ်စာရောင်းချသော စားသောက်ဆိုင်များသို့ ငါး နှင့် ပင်လယ်စာများကို ပေးသွင်းကြသည်။ သို့ရာတွင် ဖမ်းဆီးရမိသော ငါးအသေးစားများကို ငါးပိလုပ်ငန်းပြုသည်လည်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့အပြင် စားသောက်ကုန် မဟုတ်သော အခြားပစ္စည်းများ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှု၊ အသီးအနှံများ၊ ဆန်အစရှိသည်တို့ ရောင်းဝယ်မှုကိုလည်း တွေ့မြင်ရသည်။ တိုတောင်းသည့် အချိန်အတွင်း စီးပွားရေးကွင်းဆက်များကို ကောင်းစွာလေ့လာမှု မလုပ်နိုင်သော်လည်း အများအားဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများမှာ မြန်မာလူမျိုးပိုင်ရှင်များဖြစ်နေသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်ရသဖြင့် နောင်တွင် နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီများနှင့် ယခုကဲ့သို့ ဖက်စပ်ဆောင်ရွက်မှုများရှိလာနိုင်သည်ဟု ယူဆရသည်။

အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဟိုတယ်ဝန်ထမ်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံသားများ အများစုဖြစ်ကာ နိုင်ငံခြားသားများအနေဖြင့် ဟိုတယ် အထွေထွေမန်နေဂျာ၊ သို့မဟုတ် စားဖိုမှူးကြီးအစရှိသော အဆင့်မြင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတွင်သာ တွေ့ရသည်။ ဒေသတွင်းရှိ အခြားနိုင်ငံများ နှင့်မတူကွဲပြားမှုကို တွေ့မြင်ရ၍ ဤအချက်သည် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ အခြားသော ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော အမှတ်တရပစ္စည်း အရောင်းဆိုင်လုပ်ငန်း စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်းများတွင်မူ မြန်မာအများစုဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနပြုသူ (စာရေးသူ) များအနေဖြင့် ဟိုတယ်လုပ်ငန်းတွင် နိုင်ငံတကာ ကျင့်ထုံးများနှင့် ညီညွတ်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ဝန်ထမ်းများလုပ်ငန်းခွင် တည်မြဲရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေသော လုပ်ငန်းခွင်လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများ၊ ရရှိလာသော အကျိုးအမြတ်များကို ခွဲဝေခံစားခွင့်၊ မိမိဝန်ထမ်းများကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုရမည် ဟူသော စိတ်နေသဘောထား စသည်များတွင် ဟိုတယ်မန်နေဂျာများအားလုံး တူညီနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

<p>ဒေသခံများ ၏တုံ့ပြန်မှုများ</p>	<p><u>ကောင်းသော</u> <u>အတွေ့အကြုံ</u> <u>များ</u></p>	<p>အရင်က ပျဉ်ထောင်အိမ်နဲ့ နေခဲ့တဲ့လူတွေ အခု အိမ်ယာ သစ်နဲ့ ဖြစ်နေပြီးတိုင်စီထောင် နိုင်တယ်။ ဘဝမှာ တိုးတက်လာတယ်။ အမှတ်စဉ်(၉) ပုဂ္ဂိုလ်၏ တုံ့ပြန်ချက်</p>
---------------------------------------	---	--

<p><u>စိုးရိမ်မှုများ</u></p>	<p>ဟိုတယ်တွေ သိပ်မများရင် ရေလုပ်သား ပိုများမယ်၊ ကျွန်တော်သာလုပ်လို့ ရမယ်ဆိုရင် ဟိုတယ်တွေကို ရပ်ခိုင်းမယ်။ အမှတ်စဉ်(၁၃) ပုဂ္ဂိုလ်၏ တုံ့ပြန်ချက်</p>	<p>ရန်ကုန်က နေ ဘန်ကောက် လေယာဉ်စရိတ်က ရန်ကုန်- ငပလီ ထက်သက်သာနေတယ်။ အမှတ်စဉ် (၁၅) တုံ့ပြန်ချက်</p>
-------------------------------	--	--

လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ

ဒေသတွင်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသိပညာ ဗဟုသုတမြင့်မားကြောင်း သိရှိရသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်များကပင် ဤဒေသ၌ နိုင်ငံခြားသား ဧည့်သည်များအတွက် ဟိုတယ်များ ဖွင့်လှစ်ခဲ့သဖြင့် အချို့ဆိုလျှင် မိသားစု (၂) ဆက် မျှပင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသူများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း အကြောင်း ဧည့်သည်များ၏ လိုအပ်ချက်စသည်များကို ကောင်းစွာ နားလည် သဘောပေါက်ကြသည်။ ထို့အပြင် ဟိုတယ်များကလည်း ဒေသခံအလုပ်သမားများကို ငှားရမ်းပြီး ဟိုတယ်ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ အခန်းအတွင်းပိုင်းများ၊ ဟိုတယ်ရှိအများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဧရိယာများ၊ မီးဖို စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်စေသည်ကို တွေ့ရသည်။

လက်ရှိအနေအထားအရ ဒေသရှိ လုပ်သားအင်အားဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုနှင့် လုပ်အားလိုအပ်ချက်မှာ ဟန်ချက်ညီမှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက မိမိ၏ ဝန်ထမ်းများအား အခြားအဖွဲ့အစည်း များက တရားမဝင်လာရောက်ခေါ်ယူ ခန့်ထားမှုများ ရှိကြောင်း ပြောကြားကြသော်လည်း ဤကိစ္စမှာ မည်သည့် အနေအထားအထိ ကြီးမား ကျယ်ပြန့်သည်ကို ဤစာတမ်းရှင်များအနေဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ မသိရှိရပါ။ အခြားစိုးရိမ်ပူပန်မှု တစ်ခုမှာ ယခုကဲ့သို့ ဟိုတယ်သစ်များ ဝင်ရောက်လာခြင်းကြောင့် လက်ရှိ ဟိုတယ်များအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှုရှိလာမည်၊ နိုင်ငံတကာ ဟိုတယ်များက လစာပိုကောင်းမည်၊ အဆင့်မီသင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးလာမည်၊ ရာထူးတိုးတက်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုလာမည် စသည်တို့ကြောင့် လက်ရှိဟိုတယ်များ၏လုပ်ငန်းအပေါ် သက်ရောက်လာမည့်အရေးကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြ သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး

အထူးသဖြင့် အညစ်အကြေးနှင့် အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်း၊ တရားမဝင် သဲသောင်ပြင်မှ သဲများ ထုတ်ယူ သုံးစွဲခြင်း၊ ရေချိုရရှိရေးစသည်တို့ကို ထုတ်ဖော်ပြောပြကြသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ဟိုတယ်များ စုပေါင်းပြီး အမှိုက်သယ်ယာဉ်များ ဝယ်ယူကာ အမှိုက်များကို သိမ်းဆည်းပြီး အမှိုက်ပုံသို့ သယ်ယူခဲ့ကြကြောင်း ပြောပြကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤဆောင်ရွက်ချက်သည် ယာယီမျှသာဖြစ်ကြောင်း အနာဂတ်တွင် ဟိုတယ်ဦးရေ များပြားလာပါက ဤအညစ်အကြေးအမှိုက်စွန့်ပစ်ရေးသည် အခက်အခဲဖြစ်လာဖွယ်ရာရှိကြောင်းပြောကြသည်။ စာတမ်းရှင်များကိုယ်တိုင် သဲသောင်ပြင်များမှ သဲများကို တရားမဝင် သယ်ယူမှုများကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ အချို့ဆိုလျှင် နေ့ခင်းကြောင်တောင်မှာပင်လျှင် အလုပ်သမားများနှင့် ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း တူးနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

‘‘သူတို့က သောင်ပြင်ပေါ်က သဲတွေကို ယူနေကြတာ အခုဆိုအမှိုက်တွေလည်းအများကြီး။ အရင်(၅) နှစ် ၊ (၆) နှစ်ကဆိုတာ ပလပ်စတစ်အမှိုက် မရှိဘူး။ အရင်ကဆို ရေထဲမှာ သစ်ရွက်တွေပဲရှိတယ်။ အခုမိုးတွင်းဆို ပင်လယ်ထဲမှ အမှိုက်တွေချည်းပဲ။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်ကဆိုရင် ကမ်းခြေမှာ ရေမျောလာတဲ့သစ်ကိုင်းခြောက်တွေကို မီးစိုက်ဖို့လိုက်ကောက်ခဲ့တာ၊ အခုဆို အမှိုက်တွေ၊ ရေသန့်ဘူးတွေ၊ သံဘူးတွေ’’ (အမှတ်စဉ် ၁၃ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြောကြားချက်)

ရေချိုရရှိရေးများလည်း အရေးကြီးကြောင်း အားလုံးက တင်ပြကြသည်။ လက်ရှိရေချိုလှောင်ထားသော ဆည်များမှာ နောင်တွင် ဧည့်သည်အရေအတွက် တိုးပွားလာပါက လုံလောက်မည် မဟုတ်ကြောင်း အထူးသဖြင့် ဟိုတယ်ကြီးများက ရေကူးကန်များနှင့် အခြားရေပေါ် ကစားကွင်း စသည်များ ထည့်သွင်းတည်ဆောက်မည်ဆိုပါက လုံလောက် မည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောကြား ကြသည်။

ပစ္စည်းတင်သွင်းမှု ကွင်းဆက်ရှည်လျားပြီးစရိတ်ကြီးမြင့်မှု

လတ်ဆတ်ပြီး ပုတ်သိုးလွယ်သော အစားအသောက် ကုန်ပစ္စည်းများတင်သွင်းရန်မှာ ကွင်းဆက်ရှည်လျားပြီး စရိတ်စကကြီးမြင့်ပါသည်။ အသားများ၊ နို့ထွက်ပစ္စည်းများ၊ သစ်သီးဝလံများ၊ ကြက်ဥစသော ပစ္စည်းများကို ရန်ကုန်တွင် ဝယ်ကြပြီး လေယာဉ်ဖြင့်တင်ပို့ရသည်။ သို့မဟုတ် မော်တော်ယာဉ်ဖြင့် ပို့မည်ဆိုပါက (၁၃) နာရီကြာပြီး လမ်းခရီးတွင် ကြက်ဥများကွဲခြင်း၊ သစ်သီးဝလံများ ပျက်စီးခြင်း စသော ဆုံးရှုံးမှုများရှိသည်။ ရန်ကုန်မှ အမဲသား (၁) ကီလိုလေယာဉ်ဖြင့် သယ်လျှင် ကျပ် (၁၀၀၀)ခန့် ရှိကာ ကားလမ်းဖြင့်ပို့ပါက ကျပ် (၃၀၀) ခန့်သာရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် လေကြောင်းမှ ပို့ရခြင်းကြောင့် ကုန်ကျစရိတ်များသော်လည်း ကားလမ်းခရီးတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် ဆုံးရှုံးပျက်စီးမှုများကို ကာမိကြောင်း တွေ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။ အခြားကုန်ခြောက်များ၊ မကျိုးမပဲ့နိုင်သည့် ပစ္စည်းများ အေးခဲဖူးစသည်များ အတွက်မူ မော်တော်ယာဉ်များကို အသုံးပြုကြသည်။ အချို့ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့်

သစ်သီးဝလံများကို သံတွဲဈေးတွင် ဝယ်ယူနိုင်သော်လည်း ရန်ကုန်တွင် မိမိနှစ်သက်သော အရည်အသွေးများကို ပိုမို ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသည်ဟု ပြောပြကြသည်။

စိန်ခေါ်မှုများ

ငပလီဒေသ၏ အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တက်ရောက်လာသူများအားလုံးက စိုးရိမ်ပူပန်မှုရှိကြောင်းပြောကြားကြသည်။ ခရီးသွားဧည့်သည်များလာမှုသည် ကောင်းကြောင်း ပြောကြား ကြသူများကပင် ယင်းသို့စိုးရိမ်ပူပန်မိကြောင်းပြောကြားသည်။ (မြေပုံပူးတွဲ) တက်ရောက်လာ သူများက ငပလီ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပင်မစီမံကိန်း ရှိ၊ မရှိကိုပင် မသိကြောင်း ပြောပြကြသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသတွင်း လွန်ခဲ့သည့် (၂) နှစ် (၃) နှစ်ခန့်ကပင် မြေဈေးများတက်လာသည်ကို ပြည်သူလူထု အခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်းများက စိုးရိမ်ပူပန်ကြသည်။

‘‘ကျွန်တော်တို့က တန်းစီဇယားမှာ နောက်ဆုံးမှာလေ နဲ့အထက်တော့ ရောက်သင့်တာပေါ့ ပင်မ စီမံကိန်းမှာ အသေးစိတ်တွေမပါဘူး။ ရေရရှိရေး၊ လျှပ်စစ်မီး ရရှိရေး ဘယ်လိုလုပ်မှာလဲ၊ အချိန်ပေးရမယ်။ အခုတော့ အမှောင်ထဲမှာလျှောက်နေရသလိုပဲ။’’ (အမှတ်စဉ် ၁၁ ပုဂ္ဂိုလ်)

ထို့အပြင် အနာဂတ်တွင် ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် နောက်ဆက်တွဲပါဝင်လာမည့်လိင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် ကာလသားရောဂါကဲ့သို့ ရောဂါဆိုးများ ၊ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါး နှင့် ဒုစရိုက်မှုများ စသည်တို့ကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြသည်။ ‘‘အားလုံးက ပတ္တရားလို မဖြစ်စေချင်ပါ’’ ဟု ပြောကြသည်။

ရှင်းလင်းတင်ပြချက်

ဤစာတမ်းက ငပလီကမ်းခြေဒေသကို အနာဂတ်တွင် တာဝန်သိပြီး ပြည်သူလူထု ဦးဆောင်ပါဝင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးများဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

- အခြား ပြည်တွင်းရှိ ခရီးစဉ်ဒေသများနှင့် တိုက်ရိုက်လေကြောင်းဆက်သွယ်မှုမရှိခြင်း
- ခရီးစဉ်ဒေသ စီမံခန့်ခွဲမှု ပင်မစီမံကိန်းအနေအထားနှင့် ဟိုတယ်နှင့် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးများနှင့် စပ်လျဉ်းသော အသေးစိတ် အချက်အလက်များမရှိခြင်း။
- ငပလီဒေသသို့လာရောက်ကြသော ဧည့်သည်အမျိုးအစားများကို စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးအတွက် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေး။
- အသစ်ဆောက်လုပ်မည့် ဟိုတယ်စသောလုပ်ငန်းများအတွက် အမြင့်၊ အကျယ်အဝန်းစသည့် ကန့်သတ်ချက်များ ပါဝင်သည့်မူဝါဒများချမှတ်ရေး။

ပဏာမအကြံပြုချက်များ

ဤစာတမ်းရှင်းများအနေဖြင့် ငပလီကမ်းခြေဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက်ပဏာမ အကြံပြုချက်များတင်ပြ လိုပါသည်။အထူးသဖြင့် ဈေးကွက်ဝင်နေသော ငပလီ၏ ဆွဲဆောင်မှု များဖြစ်သည့် သဘာဝအလှများမပျက်စီး သေးသည့်ကမ်းခြေ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောမှုရှိနေသော မမြင့်လွန်းသည့် ဟိုတယ် အဆောက်အဦးပုံစံများ၊ မများလွန်းသေးသည့် ဟိုတယ်အရေအတွက်နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခြေခံ အဆောက်အအုံစသည်များမှ ဧည့်သည်ဈေးကွက်အကြိုက်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိအနေအထားအရလည်း ယခုကဲ့သို့ဧည့်သည် နည်းပါးသော်လည်း ငွေများများ သုံးစွဲတတ်သော ဈေးကွက်ကြောင့်လည်း လူမှုရေးကဏ္ဍတွင် မကောင်းသော သက်ရောက်မှုများနည်းပါးရသည့် အပြင်ဒေသခံများအတွက် ကောင်းသော သက်ရောက်မှု များဖြစ်စေသည်ဟု သုံးသပ်ရရှိပါသည်။

Seychelles Plus Model ခေါ် ဆေးရုံလ်ကျွန်း၏ နမူနာကိုတစ်ဆင့်တက်ယူခြင်း

ငပလီဒေသ၏ သဘာဝအပန်းဖြေစခန်းပုံစံသည် နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အဓိက ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့အပြင်နိုင်ငံတကာမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများ၊ နိုင်ငံတကာ ဟိုတယ် အုပ်စုကြီးများ မျက်စိကျစရာဖြစ်စေပါသည်။ အကယ်၍ Mass Tourism ခေါ်လူအများကို ဆွဲဆောင်သော ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို ဖော်ဆောင်လိုက်ပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပေါ် သက်ရောက်မှုများ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပေါ်စေပါမည်။ ထို့အပြင်အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သော ရှည်လျားပြီး ကုန်ကျစရိတ်များပြားသော ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးလမ်းကြောင်း အနေဖြင့်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရန် စိန်ခေါ်မှုများစွာကြုံတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ရှည်လျားပြီး စရိတ်ကြီးမားသည့် ပစ္စည်း ထောက်ပံ့ရေး အခြေအနေကြောင့် လုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ဝန်ပိလာဖွယ်ရာရှိ နေရာအကောင်းဆုံး အနေအထားမှာ ကြယ်(၄)ပွင့်(၅)ပွင့် နှင့် boutique hotel ခေါ်ဝန်ဆောင်မှု အဆင့်မြင့် သော်လည်း အခန်းအရေအတွက်နည်းသည့် ဟိုတယ် ပုံစံများဖြင့် ငွေကြေးတတ်နိုင်သော ဧည့်သည်များကို ဆွဲဆောင်ရန်မှာ အသင့်တော်ဆုံး ဖြစ်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ယင်းဟိုတယ်အနေဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ အဆင့်မြင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ကာမိစေရန် လုံလောက်သော အမြတ်ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ လူအများကိုဆွဲဆောင်သော Mass Tourism ကိုအားပေးခဲ့လျှင်မူ အမြတ်နည်းနည်းသာရပြီး လုပ်ငန်း များမည်သို့ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ကြမည်ကို စဉ်းစားကြရပါလိမ့်မည်။

ဤ Mass tourism လမ်းကြောင်းကို ရွေးချယ်မည်ဆိုလျှင် ဧည့်သည် အများအပြား လာရောက်ရန်စွာ ပထမလိုပါသည်။ သို့ရာတွင် ဧည့်သည်များကို လိုအပ်သောဝန်ဆောင်မှုပေးရန် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ရှည်လားပြီး စရိတ်စကကြီးမားသော ပစ္စည်းထောက်ပံ့မှု လမ်းကြောင်းကြောင့် အခြားသော အာဆီယံဒေသရှိ မိမိကဲ့သို့ပင် လူအများကို ဆွဲဆောင်နေသော Mass Tourism ဒေသများနှင့်ယှဉ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းအနေအထားရအောင်ချက်ခြင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်သေးပါ။

ဤအခြေအနေတွင် ငပလီဒေသအား လူအများအပြားလာရောက်ရန် ဆွဲဆောင်သော Mass Tourism ဒေသအဖြစ်ဖန်တီးရန်မဟုတ်ပဲ ဆေးရုံလ်ကျွန်း၏နမူနာကိုယူကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းခြေဒေသ ခရီးသွား လုပ်ငန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤဖွံ့ဖြိုးရေးပုံစံ အသစ်အရ ငပလီကမ်းခြေဒေသကို ငွေကြေးသုံးစွဲနိုင်သော ဈေးကွက်ကို ဦးတည်သောကြယ် (၄)ပွင့် (၅)ပွင့် ဟိုတယ်များ အခန်းအရေအတွက် နည်းပါးသော်လည်း ဝန်ဆောင်မှုကို ဦးစားပေးသည့် Boutique hotel များကို အခြေခံစေကာ ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ခိုင်မာသော ကွင်းဆက်များ ဖြစ်ပေါ်စေလျက် ဒေသခံများ၏ အကျိုးစီးပွားကို တိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။ ဆေးရုံလ်ကျွန်းစု သည် ဤကဲ့သို့ငွေကြေးသုံးစွဲနိုင်သော အထက်တန်း ခရီးသည်များကို စွဲဆောင်ရန် အဆင့်မြင့်ဧည့်သည်များ ကောင်းစွာ အနားယူနိုင်သည့် ကြယ် (၄)ပွင့် (၅)ပွင့် ဟိုတယ်များအား ဈေးကွက်တွင် တင်ပြရောင်းချပါသည်။ ဟိုတယ်အမြင့်ပေများကိုလည်း ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အုန်းပင်များ၏ အမြင့်ထက် မပိုစေရန် ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆောက်ရွက်ထားခြင်းကြောင့် ဘာလီနှင့်ဖူးခက်ဒေသများတွင် ကြုံတွေ့နေရသော ခရီးသွား ဧည့်သည် အများအပြား ဝင်ရောက် လာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည့် ပြဿနာများကို ရှောင်လွှဲနိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟိုတယ်များအကြား ဒေသခံစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် အောင်မြင်သော ကွင်းဆက် ချိတ်ဆက် နိုင်မှုတွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာလည်း နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကဏ္ဍမှာ သေးငယ်ပြီးစိုက်ပျိုးရေး ထုတ်ကုန်များ မှာလည်း မများလှပဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ဟိုတယ်များ၏ အစားအသောက် ချက်ပြုတ် ကျွေးမွေးရေး ဆိုင်ရာများ၊ အသားငါးမှ အစအများစုကို ဒူဘိုင်းကဲ့သို့ အနီးအနား နိုင်ငံများမှ တင်သွင်းနေရသည်။ (Hampton and Jeyacheya 2013) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းခြေဒေသ ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင်မူ ဤအခက်အခဲများမရှိပါ။ ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသတွင် ကောင်းမွန် ကျယ်ပြန့်သော စိုက်ပျိုးရေး အခြေခံလုပ်ငန်းများရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရေးကြီး

သော လယ်ယာ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ပိုမိုထွက်ရှိလာအောင် ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ဒေသတွင်း စီးပွားရေးကွင်းဆက်များပိုမို ရရှိလာစေကာ ပြည်သူများအားလည်း ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ စီးပွားရေးတွင် ပိုမိုဝင်ရောက်လာ စေခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တာဝန်သိသော ခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် ပြည်သူလူထုပါဝင်လာရေးတို့ကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါမည်။ ဤ Seychells Plus ဖွံ့ဖြိုးရေးပုံစံသည် နိုင်ငံတကာ ဟိုတယ် အုပ်စုကြီးများ အကြားယခုပိုမိုအလေးထားလာသော CSR ခေါ် လူမှုရေး တာဝန်သိမှု လုပ်ငန်း ကြောင့်လည်း ပိုမိုအရေးပါလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် CSR လုပ်ငန်းများကို အမှီပြုပြီး ဒေသရှိ တောင်သူ လယ်သမားများ စုပေါင်းထားသည့် သမဂ္ဂဗဟို ကဲ့သို့ အဖွဲ့များ၊ ဥပမာ ဟိုတယ်များတွင် အသုံးပြုသော သစ်သီးယိုစုံ (jams) များ ဆပ်ပြာ စသည်များကို ထုတ်လုပ်သည် အသေးစားကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများအတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာငွေကြေး ရရှိစေနိုင်သော အခွင့်အလမ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်များ အောင်မြင်ရန်အတွက် အဖက်ဖက်မှ အချိန်ယူစဉ်းစားရမည်မှာမှန်သော်လည်း နိုင်ငံရေးအရ ဦးဆောင်မှုအပိုင်း နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြု အဖွဲ့အစည်းများထံမှ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များ ရရှိမည်ဆိုပါက အောင်မြင်ရန် အလားအလာကောင်းများ ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကမ်းခြေခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ကမ်းခြေဧရိယာမှာ ကျယ်ပြန့်ရှည်လျားရုံသာမက နေရာဒေသ အများအပြား မှာ မဖွံ့ဖြိုးသေးပါ။ ထို့ကြောင့်လည်း ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေး လုပ်ငန်း ဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံတကာမှ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကမ်းခြေ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး မဟာဗျူဟာ တစ်ရပ်ချမှတ်သင့်ပါကြောင်း အကြံပြု တင်ပြအပ်ပါသည်။ အခြား အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ ကမ်းခြေ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များ ထဲမှလည်း သင်ခန်းစာများ ရယူနိုင်ပါသည်။ ဤမြန်မာနိုင်ငံ ကမ်းခြေခရီးသွား လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာချမှတ်ရာတွင်လည်း ဖြစ်နိုင်ချေများ၊ ဆောင်ရွက် ရန်ကိစ္စများ စရှိသဖြင့် တိကျသော စီမံချက်စနစ်ဇယားများပါရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ငပလီဒေသကို နမူနာပြု ဒေသအဖြစ်လုပ်ငန်းများစတင် အကောင်အထည်ဖော်စေပြီး ရရှိလာသော အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတများ ကို အခြေခံကာ အခြားပြည်တွင်းကမ်းခြေဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ပါ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ငပလီဒေသခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး အတိုင်ပင်ခံဘုတ်အဖွဲ့

ငပလီဒေသ ခရီးသွားလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အခြားအရေးကြီးသော အကြံပြုချက် တစ်ရပ်မှာ ဤဒေသ၏ခရီးသွားလုပ်ငန်းရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတိုင်ပင်ခံ ဘုတ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးဖြစ်ပါသည်။ ဤဘုတ်အဖွဲ့တွင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ ကိုယ်စားလှယ် များ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်။ ခရီးစဉ် ဒေသစီမံခန့်ခွဲမှု အဖွဲ့အစည်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင် ကြသော ဗဟိုနှင့်ဒေသဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးတိုးမြှင့်ရေးအတွက်လည်း ဘဏ္ဍရေး အကူအညီများလိုအပ် ပါလိမ့်မည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင်ပါရှိသော အချက်အလက်များသည် ပဏာမတွေ့ရှိချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တင်ပြချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စာတမ်းရှင်များက ကျေနပ်အား ရမှုရှိသော်လည်း ဤစာတမ်းမှာ ရရှိသော ဘဏ္ဍရေး ထောက်ပံ့မှုကန့်သတ်ချက်များကြောင့် အနည်းငယ်ကျဉ်းမြောင်းဖွယ်ရာဖြစ် နေပါသည်။ အနာဂါတ် တွင် ဘဏ္ဍငွေထောက်ပံ့မှုပိုမိုရရှိလာပြီး ယခုထက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ကွင်းဆင်းမှုများ၊ တွေ့ထိမှုများပြုလုပ်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

ရည်ညွှန်းချက်

Hampton MP and Jeyacheya J (2013) Tourism and Inclusive Growth in Small Island Developing states, Commonwealths Secretariat, Louder, UK ISBN 9781849291071

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤစာတမ်းအတွက် ကင့်တက္ကသိုလ်လူမှုရေးသိပ္ပံ မဟာဌာန၏ သုတေသနရံပုံငွေ မှ အထောက်အပံ့ရရှိခဲ့သော်လည်း စာတမ်းပါ အချက်အလက်များသည် ကင့်တက္ကသိုလ်၏ တရားဝင် ရပ်တည်ချက်များကို ရောင်ပြန်မဟတ် ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ စာတမ်းရှင်များနေဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပုံများသို့ မိမိတို့၏ အချိန်နှင့်လုပ်အားကို ပဓာနမထားပဲ တက်ရောက် လာကြသော အမည်မဖော်လိုသည် ပုဂ္ဂိုလ်များ အားလည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏သွား ရေးလာရေးမှ အစ အဖက်ဖက်မှ ပိုင်းဝန်းကူညီခဲ့ကြသူအားလုံး အားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိ ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ထုံးစံအတိုင်းအခြားတာဝန်ခံမှုများလည်း သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

ခေါင်းဆောင် - : Dr Mark Hampton, Kent Business School, University of Kent, Canterbury, CT2

7PE, UK tel: +44 1227 827264 (direct); +44 1227 827726 (general office)

email: m.hampton@kent.ac.uk